

# Een ongeluk zit in een klein

Je had nauwelijks geslapen en fietste toen met je suffe hoofd tegen een geparkeerde auto aan. De eigenaar zei dat je voor de schade aan zijn auto moet betalen. Daar gaat dit artikel over: aansprakelijkheid, in allerlei situaties als student, coassistent of arts-assistent en later als arts.

Els van Thiel en Alex Julien

**a**ls je door je gedrag bij iemand schade veroorzaakt, kan hij je daarvoor aansprakelijk stellen. Hij zal de schade op je willen verhalen. Maar je bent niet automatisch aansprakelijk als je schade veroorzaakt. Juridisch ben je dat pas:

- als er sprake is van een onrechtmatige daad, schending van een wettelijke plicht, fout, onvoorzichtigheid of nalatigheid tegenover iemand;
- als er sprake is van schade én er een causaal verband is tussen daad en schade;
- als het gedrag de 'pleger' kan worden aangerekend/verweten.

Het burgerlijk recht maakt onderscheid in schuld en risico. Bij schuldaansprakelijkheid valt je iets te verwijten. Je hebt bijvoorbeeld een fiets geleend, die vervolgens wordt gestolen. In de

drukte ben je vergeten die fiets op slot te zetten. Eigen schuld dus. Hiervoor ben je aansprakelijk. Maar als je de fiets met twee stevige sloten aan een hek hebt vastgeklonken, dan treft je geen blaam. Je hebt goed gezorgd voor de spullen van een ander. Bij risicoaansprakelijkheid speelt schuld daarentegen geen rol. Als jouw hond onverhoeds zijn tanden zet in een voorbijganger kon jij daar niets aan doen. Schade door huisdieren en jonge kinderen valt altijd onder risicoaansprakelijkheid.

Kortom, je bent aansprakelijk als er sprake is van een onrechtmatige daad of als je in een bepaalde hoedanigheid risicoaansprakelijk bent. In die gevallen biedt een particuliere aansprakelijkheidsverzekering dekking.

## Dekking

Als iemand je schriftelijk of mondeling aansprakelijk stelt, moet je dat zo snel mogelijk melden bij je verzekeraar. Die bekijkt of

## Drie pijlers van het recht

Het recht in Nederland steunt op drie pijlers: burgerlijk recht, strafrecht en staatsrecht (wat regeringen wel of niet mogen). Daarnaast is er nog het tuchtrecht. Hoewel dit laatste niet als pijler mag worden aangemerkt, is het voor een aantal beroepsbeoefenaren, artsen bijvoorbeeld, wel belangrijk. Het **burgerlijk recht** is gericht op personen en speelt zich af tussen burgers onderling. Het beoogt de schade te vergoeden die door een onrechtmatige daad is ontstaan. Binnen het burgerlijk recht kun je als particulier en beroepsbeoefenaar aansprakelijk worden gesteld. In die gevallen kan een civiele procedure het gevolg zijn, resulterend in uitspraken over:

- wel of niet aansprakelijk voor schade;
- vergoedingsplicht.

Het **tuchtrecht** zit min of meer tussen het burgerlijk recht en het strafrecht in. Het is een zaak van collega's onderling. Tuchtrecht maakt het mogelijk de kwaliteit van de dienst- of hulpverlening zeker te stellen. Verschillende beroepsgroepen, onder wie artsen, leggen zichzelf tuchtrecht op om een kwaliteitsborging te geven. Een klacht wordt gegrond of ongegrond verklaard. Vergelding is het doel van het **strafrecht**. De overheid versus de burger. Bij een strafrechtelijke vervolging wordt bepaald of er een strafbaar feit is gepleegd of niet. Als je een overtreding begaat of je maakt je schuldig aan een misdrijf, legt de overheid je een boete of een straf op om de maatschappij te beschermen. Vrijspraak of veroordeling is het gevolg.

# hoekje



## Tip

Word je als particulier aansprakelijk gesteld? Blijf beleefd en toon begrip maar laat de verzekeraar bepalen of je aansprakelijk bent. Meld het voorval zo snel mogelijk schriftelijk bij de verzekeraar. Hoe eerder je dat doet des te scherper herinner je je de feiten van het voorval.



Schade door huisdieren valt onder risicoaansprakelijkheid.

de polis dekking biedt voor het voorval. Vervolgens onderzoekt hij of je in juridische zin aansprakelijk bent. Bij onterechte aansprakelijkstellingen voert de verzekeraar het verweer - je hebt nu eenmaal lieden die er een hobby van maken anderen aansprakelijk te stellen. Ben je wel aansprakelijk en valt de schade onder de dekking, dan wordt zij vergoed.

Een aansprakelijkheidsverzekering is niet verplicht (voor een auto wel). Maar bedenk wel dat je zonder zo'n verzekering alles uit eigen zak moet betalen. En dat kan in de papieren

## Een titel die je nog niet hebt, kun je niet verliezen

lopen. Voor die paar tientjes per jaar, kun je amper een excuusbloemetje kopen. Een particuliere aansprakelijkheidsverzekering geldt zolang je in Nederland woonachtig bent. Tijdens een buitenlandse vakantie blijft de verzekering van kracht, maar uitsluitend voor particuliere situaties. Voor coschappen of stages in het buitenland zijn de regels rondom aansprakelijkheid een apart verhaal. In slechts enkele gevallen is het mogelijk om al in Nederland je aansprakelijkheid voor medisch handelen te regelen.

Tot dusver ging het over de aansprakelijkheid van particulieren. Maar ook tijdens de uitoefening van je beroep loop je

het risico van een aansprakelijkstelling voor schade door een fout of vergissing. Volgens de Nederlandse wet is de werkgever vrijwel altijd aansprakelijk voor schade die door de werknemer wordt veroorzaakt. De werkgever sluit daarom voor zijn werknemers een beroepsaansprakelijkheidsverzekering af; deze schade wordt namelijk niet gedekt door een particuliere aansprakelijkheidsverzekering.

## Juridisch verweer

Zelfstandigen moeten zelf een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afsluiten. Straf- en tuchtrechtzaken zonder claim vallen overigens niet onder de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Je kunt je niet verzekeren tegen strafrechtelijke aansprakelijkheid. Alleen de kosten van juridisch verweer zijn te verzekeren met een rechtsbijstandsverzekering.

Tijdens je coschappen ben je in loondienst van een ziekenhuis. Je hebt dan géén beroepsaansprakelijkheidsverzekering nodig, want die heeft het ziekenhuis al voor zijn werknemers ►

## Tip

Let op als je zaken huurt. De aansprakelijkheid voor schade aan gehuurde voorwerpen valt niet onder de dekking van een aansprakelijkheidsverzekering.



beeld: Shutterstock



#### Tip

Informeer voordat je naar het buitenland vertrekt voor een coschap of stage, hoe de beroepsaansprakelijkheid is geregeld. Je toekomstige werkgever en de uitzendende instantie kunnen je hierbij behulpzaam zijn.

◀ afgesloten. Als coassistent sta je onder toezicht van een begeleider en draagt hij de verantwoordelijkheid voor jouw handel en wandel in het ziekenhuis. Juridisch ben je als co wél aansprakelijk als je buiten opdracht van een arts om een handeling doet waarvoor je niet bevoegd bent.

Tuchtrechtelijk loop je als co niet veel risico's. Je staat nog niet als arts geregistreerd en een titel die je nog niet hebt, kun je niet kwijtraken. Al schuilt hier wel een addertje onder het gras. Als er iets misgaat, kan dat niet alleen nare gevolgen hebben voor de patiënt, maar ook de relatie met je opleider kan verstoord raken. Een negatief effect op je carrièremogelijkheden is niet ondenkbaar.

#### Amerikaanse toestanden

Over de aansprakelijkstelling voor de uitoefening van je beroep bestaan nogal wat misverstanden. Boven de rubriek Kwik in het novemnummer van Arts in Spe stond de stelling: 'Na een medische misser mogen artsen van hun schadeverzekeraar niet tegen de patiënt - of erger, de nabestaanden - zeggen dat er een fout is gemaakt. Of er een fout is gemaakt, is namelijk een juridische en geen medische kwestie, aldus de verzekeraar'. Je zou kunnen denken dat verzekeraars adviseren te zwijgen als een behandeling anders verloopt dan was bedoeld.

Dit is absoluut niet het geval. Integendeel: de 'informatieplicht hulpverlener' vraagt van je dat je met de patiënt bespreekt wat er is voorgevallen. Toon betrokkenheid, schep duidelijkheid, en informeer over feiten. Maar ga niet speculeren over de oorzaak en gebruik niet het woord 'fout'. Dit geldt natuurlijk niet als de fout een voldongen feit is, bijvoorbeeld bij links-rechtsverwisselingen. Kortom: openheid en excuses mogen, ook van de schadeverzekeraar.

In Nederland hoeven we overigens nog niet te vrezen voor Amerikaanse toestanden. De uitgekeerde vergoedingen zijn beduidend lager dan in Amerika. Het aantal claims waarin betaling heeft plaatsgevonden, daalde vorig zelfs van 40 naar 32 procent. ■

#### Tip

Als iemand jouw auto leent, blijf jij als eigenaar aansprakelijk voor schade die jouw auto veroorzaakt, niet de bestuurder die de auto leent. Schade aan de geleende auto wordt nooit gedekt door een aansprakelijkheidsverzekering. Iemand die je auto leent en schuldig is aan schade aan de auto, moet die vergoeden. Maak daar duidelijke afspraken over.

## Het belang van een passende verzekering

Een klein ongelukje of een simpele onvoorzichtigheid kan grote financiële gevolgen hebben. De VVAA ExtraSafe Polis voor studenten biedt dekking voor particuliere aansprakelijkheid en kost slechts 30 euro per jaar. Deze polis biedt ook dekking voor je inboedel en ongevallen.

Coschap of stage in het buitenland? Particuliere aansprakelijkheid in het buitenland is voor maximaal één jaar geregeld. Neem voor de zekerheid wel even contact met VVAA op want voor bepaalde landen gelden uitzonderingen (bijvoorbeeld voor de Verenigde Staten en Canada).

Als je studie erop zit, wordt het belang van speciaal op medici afgestemde verzekeringen groter. De moderne mens is mondiger en komt op voor zijn recht. Medische aansprakelijkheid en rechtsbijstand bij klachten is daarbij echt een specialistisch terrein. De gespecialiseerde juristen van VVAA staan je zowel zakelijk als privé graag bij. Als aios ontvang je maar liefst tot 40 procent korting op je particuliere aansprakelijkheidsverzekering. Beroepsaansprakelijkheid is verzekerd via het ziekenhuis. Het is echter raadzaam om persoonlijke aansprakelijkheid én aansprakelijkheid bij het uitoefenen van je beroep, ook buiten de instelling om te regelen. Als je de keuze moet maken voor een aansprakelijkheidsverzekering, is het een goed idee om hier eerst met je VVAA-praktijkadviseur over te praten.

Dit artikel, praktijkcases en meer informatie over de VVAA rechtsbijstand- en aansprakelijkheidsverzekeringen vind je op [www.vvaa.nl/studeren](http://www.vvaa.nl/studeren).

